



Intelektiniai Rezultatai IO6:

TVARIŲ REKOMENDACIJŲ IR TOLESNIŲ GALIMYBIŲ KATALOGAS

Vasaris 2023



Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Intelektiniai Rezultatai IO6:

TVARIŲ REKOMENDACIJŲ IR TOLESNIŲ GALIMYBIŲ KATALOGAS

Atsakomybės ribojimas:

Šis dokumentas parengtas bendradarbiaujant su ACCESCULT projekto tyrėjais ir ekspertais. Šis dokumentas buvo parengtas finansiškai remiant Europos Sąjungai. Už jo turinį atsako tik ACCESCULT konsorciumas ir jis nebūtinai atspindi Europos Sąjungos požiūrį.

Citata:

ACCESCULT konsorciumas (2020). "IO6: TVARIŲ REKOMENDACIJŲ IR TOLESNIŲ GALIMYBIŲ KATALOGAS". Internetinė nuoroda: <https://accesscult.eu/intellectual-outputs/>

Daugiau informacijos apie ACCESCULT projektą:

<https://www.accesscult.eu/>

Autoriai:

Mirian Santamaría Peláez, University of Burgos (UBU)

Amara García Belloso, The Association of Evolutionary and Educational Psychology of Children, Youth, Elderly and Disabled people (INFAD)

Urša Valič, Alenka Bratulović, University of Ljubljana (UL)

Darja Ivanuša Kline, Narigona Jahiri, INUK inštitut (INUK)

Ernesta Molotkienė, Klaipėdos Universitetas (KU)

Asta Grušelionienė ir Agnė Adomaitytė, Mažosios Lietuvos istorijos muziejus (MLIM)

Louise Moody, Coventry University (CU)

Kerrie Suteu, Culture Coventry (CC)

Sofia Mastrokourou, Istituto dei Sordi di Torino (IST)

Turinys

1. ĮVADAS	4
2. O6/A1 – VERSLO PLANAS	5
2.1. Metodologija	5
2.2. Identifikuotų panaudojamų projekto rezultatų sąrašas	6
2.3. Išsamūs verslo planai atrinktiems panaudojamiems rezultatams	8
2.4. Individualūs partnerių panaudojami planai	8
3. O6/A2 - ES prieinamų muziejų ambasadorių tinklas	9
3.1. Ambasadorių vaidmuo ir profilis	9
3.2. Atrankos procedūra	10
3.3. Patvirtintų ambasadorių sąrašas	11
4. O6/A3 - REKOMENDACIJŲ KATALOGAS SISTEMŲ IR POLITIKOS FORMUOTOJAMS	12
4.1. ECTS sertifikatas	13
4.2. Teisės aktų leidybos procedūros	13
4.3. Prieinamumo sertifikatų skatinimas	13
4.4. Prieinamumo mokymas	13
4.5. Pagalbinės technologijos	13
4.6. Įtraukusis aiškinimas	14
4.7. Prieinamumo strategija	14
4.8. Bendradarbiauti su neįgaliųjų asociacijomis	14
4.9. Skatinimas ir geriausia praktika	14
5. O6/A4 - FINANSAVIMO ŠALTINIŲ IR ĮGYVENDINIMO GALIMYBIŲ BŪSIMOMS VEIKLOMS KATALOGAS	16
5.1. Europos Sąjungos (ES) finansavimo programos	16
5.2. Nacionalinis ir vietos valdžios finansavimas	16
5.3. Privatūs fondai ir įmonių socialinės atsakomybės programos	16
5.4. Sutelktinis finansavimas	17
5.5. Parama	17

1. ĮVADAS

"Rekomendacijų ir tolesnių veiksmų katalogas" yra pagrindinė AccessCULT projekto tvarumo plano sudedamoji dalis, kuria siekiama užtikrinti, kad projekto rezultatai būtų įveiklinėti ir panaudoti kiekvienoje šalyje partnerėje.

Planas apima keturias veiklas:

O6/A1 – Verslo planas,

O6/A2 - ES prieinamų muziejų ambasadorių tinklas,

O6/A3 – Rekomendacijų katalogas sistemų ir politikos formuotojams ir

O6/A4 - Finansavimo šaltinių ir būsimų veiklų galimybių įgyvendinimo katalogas.

Plane nagrinėjamos verslo galimybės atviroje rinkoje, būsimos finansavimo galimybės, poveikis tvarumui, sertifikavimo procedūros ir kiti tvarumo klausimai.

Remiantis verslo planu, buvo parengti du katalogai, skirti sistemos ir politikos formuotojams, pateikiant rekomendacijas dėl perėjimo nuo neformaliojo prie formaliojo švietimo ir pateikiant finansavimo šaltinius bei įgyvendinimo galimybes tolesnei veiklai.

Vykdamt projektą, visi partneriai taip pat prisidėjo prie ES prieinamų muziejų ambasadorių tinklo, kuriuo siekiama skatinti muziejų ir kitų kultūros paveldo institucijų prieinamumą ES ir visame pasaulyje.

2. O6/A1 – VERSLO PLANAS

Projektu ACCESSCULT siekiama pagerinti prieigą prie kultūros paveldo visiems, įskaitant žmones su negalia ir senstančius gyventojus. Projekte pripažįstama reikšminga galimybė, kurią kultūros paveldas suteikia socialinei įtraukčiai, bendruomenių kūrimui, neformaliajam švietimui ir mokymuisi visą gyvenimą, ir siekiama užtikrinti, kad prieinamumas nebūtų kliūtis. Kadangi visame pasaulyje yra milijardas žmonių, turinčių tam tikros formos negalią, o apie 24 % 16 metų ir vyresnių asmenų ES pareiškia apie negalią, poreikis lygiai integruotis į visuomenę ir prieinamą kultūros paveldą yra išties didelis ir vis auga.

Atsižvelgdamas į šį poreikį, ACCESSCULT projektas sukūrė verslo planą, siekdamas užtikrinti, kad projekto rezultatai būtų tvarūs ir įtvirtinti kiekvienoje šalyje partnerėje. Verslo plane nurodomos verslo galimybės atviroje rinkoje, ateities finansavimo galimybės, poveikis tvarumui įvairiais scenarijais ir kt., atsižvelgiant ir į vietos aplinkybes. Siekiama vykdyti tolesnę veiklą ir pasiekti optimalų projekto rezultatų tvarumą.

2.1. Metodologija

Verslo plano kūrimas apėmė kelis etapus. Iš pradžių partneriai bendradarbiavo siekdami galimų projekto rezultatų ir nustatė kiekvieno iš šių rezultatų įgyvendinimo terminą. Toliau jie sutelkė dėmesį į naudingų rezultatų, kuriuos būtų galima pasiekti artimiausiu metu, tobulinimą, išsamių aprašų kūrimą ir verslo plano kūrimą naudojant *Business Model Canvas* metodiką. Be to, kiekvienas partneris sukūrė savo individualaus dalyvavimo projekte panaudos planą.

Business Model Canvas yra strateginio valdymo įrankis, naudojamas verslo modeliui vizualizuoti, analizuoti ir plėtoti. Tai šablonas, kuriame apibendrinami pagrindiniai įmonės verslo modelio elementai, įskaitant jos vertės pasiūlymą, tikslinius klientų segmentus, pagrindinius partnerius, pajamų šaltus, išlaidų struktūrą ir kt. Pateiktis suskirstyta į kelias dalis, kurių kiekviena atspindi skirtingą verslo modelio aspektą. Kiekvieną skyrių užpildžius atitinkama informacija, pateiktis leidžia įmonėms nustatyti galimas stipriąsias ir silpnąsias puses bei parengti aiškų ir glaustą planą, kaip jos įgyvendins verslo galimybę.

2.2. Identifikuotų panaudojamų projekto rezultatų sąrašas

Projekto rezultatų, kuriuos galima panaudoti, sąrašas buvo sudarytas pasitelkus *minčių šturmo* metodą, o po to buvo nustatytas terminas, per kurį jie galėtų būti įgyvendinti.

Projekto rezultatai, kuriuos galima panaudoti	Trumpasis laikotarpis	Ilgasis laikotarpis
ACCESSCULT mokymų paslaugų teikimas kultūros paveldo specialistams prieinamo kultūros paveldo tema	X	
Vidiniai mokymai naujiems/kitiems partnerių organizacijų darbuotojams	X	
Informuotumo didinimo kampanija apie prieinamo kultūros paveldo svarbą.	X	
Įvairių prieinamumo paslaugų teikimas muziejams ir kitoms kultūros organizacijoms (pvz., prieinamumo auditas, naujų paslaugų paketo kūrimas žmonėms su negalia ir kt.)	X	
Vietinių darbo grupių kūrimas kultūros įstaigų prieinamumui gerinti (sudarytos iš neįgaliųjų organizacijų, kultūros įstaigų atstovų ir vietos politikos formuotojų).		X
Mokymų kursų apie prieinamumą kitose srityse (pvz., sporto, švietimo, labdaros, kultūros, sveikatos ir kt.) rengimas.		X
Panašaus mokymų kurso kūrimas kelionių vadovams		X

Žmonių su negalia ir žmonių be negalios apsilankymų muziejuose organizavimas.	X	
Siūlome vasaros mokyklas prieinamo kultūros paveldo tema universitetuose-partneriuose		X
Nuolatinės tarptautinės konferencijos apie kultūros paveldo prieinamumą	X	
AccesCULT sertifikatas kultūros paveldo profesionalams (neformalus)	X	
Prašymas akredituoti kursus universitetuose		X
Prieinamumo politikos gairių kultūros organizacijose kūrimas		X
Prieinamumo kultūros organizacijose standartų kūrimas		X
Prieinamos kultūros organizacijos sertifikato sukūrimas		X
Medžiagos, sukurtos įvairiems universitetiniams ir profesiniams dalykams, naudojimas.	X	
Politikos formuotojų sąmoningumo didinimas	X	

2.3. Išsamūs verslo planai atrinktiems panaudojamiems rezultatams

Identifikuoti panaudojami rezultatai, kuriuos būtų galima įgyvendinti per trumpą laiką (per 1 metus ar mažiau), buvo detaliai aprašyti ir kiekvienam iš jų buvo parengtas Verslo planas pagal *Business Model Canvas* metodiką.

Šiuose planuose, kurie pridedami 1 priede, išdėstyti būtini žingsniai, kad šie naudingi rezultatai būtų įgyvendinti. Kiekvienas planas yra pritaikytas prie konkrečių rezultatų, kurių juo siekiama, atsižvelgiant į tokius veiksnius kaip finansavimas, personalas ir laiko apribojimai. Šie planai sukurti taip, kad būtų praktiški, įgyvendinami ir įgyvendinami per trumpą laiką, kad būtų užtikrintas tolesnis projekto rezultatų panaudojimas.

2.4. Individualūs partnerių panaudojami planai

Toliau buvo kuriami individualūs partnerių eksploatavimo planai. Jie yra esminė ERASMUS+ projekto AccessCult naudojimo veiklos dalis. Šiuose planuose apibrėžiamos strategijos ir veiksmai, kurių kiekvienas partneris imsis, siekdamas užtikrinti, kad projekto rezultatai būtų veiksmingai panaudoti ir išlikti pasibaigus projekto gyvavimo laikotarpiui.

Atskirų partnerių eksploatavimo planai pateikiami 2 priede.

3. O6/A2 - ES prieinamų muziejų ambasadorių tinklas

Prieinamų muziejų ambasadorių tinklas yra įsivaizduojamas kaip profesionalų ir tyrėjų iš viso pasaulio bendruomenė, pasisakanti už įtraukimą ir prieinamumą muziejuose ir kultūros paveldo patirtį, nesvarbu, ar jie yra realiose vietose, ar internete. Tinklas buvo sukurtas siekiant skatinti įvairių suinteresuotųjų šalių dialogą apie prieinamą kultūros paveldą. Taip pat siekiama užpildyti atotrūkį ir pagerinti supratimą tarp kultūros paveldo specialistų ir kultūros paveldo lankytojų su negalia.

3.1. Ambasadorių vaidmuo ir profilis

Pagrindinis kiekvieno ambasadoriaus vaidmuo – skatinti kultūros paveldo prieinamumą ir sukurti tiltą tarp kultūros paveldo specialistų ir įvairių poreikių turinčių lankytojų.

Be to, ambasadoriai buvo pakviesti:

- Kelti prieinamumo problemas ir skatinti prieinamumo priemones savo darbo aplinkoje ir (arba) bet kurioje su kultūros paveldu susijusioje bendruomenėje.
- Reguliariai bendradarbiauti su kultūros paveldo specialistais ir skatinti juos apsvarstyti ir didinti savo muziejų parodų ir renginių (ne)prieinamumą.
- Bendradarbiauti su neįgaliųjų bendruomenėmis (pvz., neįgaliųjų asociacijomis ir (arba) asmenimis), norint iš jų mokytis ir kartu kurti prieinamus muziejus ir paveldo vietas.
- Dirbti su atitinkamomis suinteresuotosiomis šalimis ir sprendimus priimančiais asmenimis, siekiant informuoti apie reguliavimo, finansavimo ir galių suteikimo prieinamumo priemones (pvz., vietos, regionų ir nacionalinėmis valdžios institucijomis ir politikos formuotojais).
- Sekti naujausią informaciją apie prieinamumo reikalavimus ir gaires, mokslinius tyrimus ir praktiką bei prisidėti prie jų kūrimo ir sklaidos.

Siekiant sukurti sinergiją ir sumažinti atotrūkį tarp kultūros paveldo specialistų ir visuomenės, kuriai reikia prieinamų paslaugų ir infrastruktūros, pageidaujami profiliai:

- Žmonės su negalia
- Muziejų, galerijų ir kultūros paveldo darbuotojai (kuratoriai, gidai)
- Muziejų, galerijų ir kultūros paveldo valdytojai
- Muziejininkystės, heritologijos, istorijos ir menų istorijos, visuomenei skirtos archeologijos, negalios studijų ir kt. tyrinėtojai, profesoriai ir studentai.
- Neįgalumo, įtraukties ir prieinamumo ekspertai, specialistai ir advokatai (prieinamumo gidai ir padėjėjai, negalios vadovai, ergoterapeutai)
- Kiti suinteresuoti specialistai ar asmenys

3.2. Atrankos procedūra

Partneriai sukūrė kontaktų sąrašą ir keliais etapais išplatino kvietimo laišką (žr. 1 priedą).

Visų suinteresuotų ambasadorių buvo paprašyta pateikti:

- Patvirtinimo el. laišką, kuriame išreiškiamas susidomėjimas tapti ambasadoriumi ir sutinkama, kad jų profilis būtų paskelbtas AccessCult svetainėje,
- Vardas, pavardė,
- Darbo pozicija / profesinis profilis, institucija ir šalis,
- Trumpas profesinis aprašymas (maks. 100 žodžių),
- Kontaktinis el. pašto adresas ir telefono numeris,
- Nuotrauka.

Pateikta informacija buvo paskelbta AccessCULT svetainėje.

3.3. Patvirtintų ambasadorių sąrašas

ŠALIS	Patvirtintų ambasadorių skaičius
Italija	3
Lietuva	4
Slovėnija	6
Ispanija	11
JK	5
IŠ VISO	29

Patvirtinti ambasadoriai įkeliami į [AccessCult website](#), skyriuje [Accessible Museum Ambassadors Network](#) su pagrindine informacija, profilio aprašymu, kontaktine informacija ir nuotrauka; [invitation letter](#) taip pat galima rasti svetainėje.

4. O6/A3 - REKOMENDACIJŲ KATALOGAS SISTEMŲ IR POLITIKOS FORMUOTOJAMS

Šiuolaikinėje visuomenėje prieinamumas yra esminis lygiavertės integracijos į visuomenę komponentas. Deja, kultūros paveldo sektorius, įskaitant muziejus, galerijas ir paminklus, dažnai yra neprieinamas žmonėms su negalia, todėl jie negali visapusiškai mėgautis šiomis institucijomis ir patirtimis jose. Pasaulio sveikatos organizacijos duomenimis, vienas milijardas žmonių gyvena su tam tikra negalia, o ES lygiu apie 24 % 16 metų ir vyresnių asmenų paskelbė negalią. Be to, senstanti ES visuomenė intensyviai auga, o žmonių, kuriems reikia prieigos, daugėja.

Projektas AccessCULT buvo pradėtas siekiant šią problemą spręsti ugdant studentus, būsimus ekspertus ir esamus kultūros paveldo darbuotojus, kad būtų pagerintas prieinamumas visiems. Projektas pripažįsta kultūros paveldo svarbą teikiant socialinę įtrauktį, bendruomeniškumo jausmą, neformalų švietimą ir mokymąsi visą gyvenimą. Todėl prieinamumas neturėtų būti kliūtis šioms institucijoms.

Geresnė įtrauktis per kultūros paveldo pritaikymą yra ne tik socialinė atsakomybė, bet ir verslo būtinybė, atspindinti turizmo rinkos potencialą. Kultūros paveldo objektų prieinamumas padidins jų potencialą pritraukti daugiau lankytojų, įskaitant žmones su negalia, kurie tradiciškai nepatenka į šią patirtį. Todėl labai svarbu, kad politikos formuotojai ir sistemos priimtų rekomendacijas ir strategijas, kurios užtikrintų prieinamumą visiems.

Siekdama padėti politikos formuotojams, AccessCULT parengė rekomendacijų katalogą, kaip perkelti AccessCULT veiklą iš neformaliojo į formalųjį švietimą. Šios rekomendacijos apima:

4.1. ECTS sertifikatas

Europos kreditų perkėlimo ir kaupimo sistemos (ECTS) sertifikavimas turėtų būti įgyvendintas kultūros paveldo švietimo programose, siekiant pripažinti ir patvirtinti prieinamumo mokymą ir žinias.

4.2. Teisės aktų leidybos procedūros

Siekiant užtikrinti, kad kultūros paveldo objektai būtų prieinami žmonėms su negalia, turėtų būti nustatytos ir įgyvendinamos politikos kryptys ir gairės. Tai turėtų apimti įstatymų kodeksus ir standartus, prieinamumo auditą ir kultūros paveldo darbuotojų mokymą.

4.3. Prieinamumo sertifikatų skatinimas

„Prieinamumo sertifikatų“ naudojimo skatinimas kultūros organizacijose ir netgi teisiškai privalomas jų nustatymas būtų reikšmingas žingsnis į priekį skatinant neįgaliųjų prieinamumą. Šie sertifikatai turėtų būti sukurti taip, kad apimtų nuolatinio tobulinimo procesą, kad aplinka būtų vis labiau prieinama visiems.

4.4. Prieinamumo mokymas

Kultūros paveldo darbuotojai turėtų būti mokomi prieinamumo klausimais, įskaitant supratimą apie negalią, bendravimą ir gestų kalbą. Tai padės jiems geriau suprasti ir aptarnauti lankytojus su negalia. Be to, rekomenduojama, kad kultūros paveldo darbuotojai taip pat būtų apmokyti „metodinių strategijų, palengvinančių mokymąsi“ žmonėms su negalia. Tai apima įvairių priemonių, pvz., vaizdo įrašų su subtitrais, aiškinamųjų tekstų, užduočių lapų, socialinių istorijų, atvejų analizės, vadovų ir kt., naudojimą. Šios strategijos skirtos priartinti neįgaliuosius prie kultūros paveldo ir padėti jiems geriau suprasti kultūros paveldo patirtį bei įsitraukti į ją.

4.5. Pagalbinės technologijos

Turėtų būti skatinama naudoti pagalbines technologijas, tokias kaip garso gidai, lytėjimo modeliai ir Brailio rašto etiketės, kad kultūros paveldo objektai būtų prieinami

žmonėms su negalia. Svarbu pažymėti, kad pagalbinių technologijų naudojimas neturėtų pakeisti įprastų informacijos perdavimo būdų. Vietoj to, jis turėtų papildyti esamus metodus, įvairiais būdais išplečiant galimybes gauti informaciją.

4.6. Įtraukusis aiškinimas

Aiškinimas žodžiu turėtų būti kuriamas daugiausia dėmesio skiriant įtraukimui, tai reiškia, kad jis turėtų būti prieinamas žmonėms, turintiems skirtingus mokymosi stilius ir gebėjimus. Tai gali apimti paprastos kalbos vartojimą, žargono vengimą ir vaizdinių priemonių teikimą.

4.7. Prieinamumo strategija

Sukurti išsamią kultūros paveldo institucijų prieinamumo gerinimo strategiją, į kurią įtrauktos visos suinteresuotosios šalys, įskaitant žmones, turinčius prieigos poreikių, kultūros paveldo specialistus ir politikos formuotojus. Užtikrinti, kad kiekviename kultūros paveldo projektų projektavimo ir įgyvendinimo etape, įskaitant planavimą, statybą ir renovaciją, būtų atsižvelgta į prieinamumą. Užtikrinti, kad prieinamumas būtų integruotas į visus kultūros paveldo valdymo aspektus, įskaitant parodas, renginius ir rinkodarą.

4.8. Bendradarbiauti su neįgaliųjų asociacijomis

Įtvirtinti partnerystę su organizacijomis, atstovaujančiomis žmonėms, turintiems prieigą, kad būtų užtikrinta, jog jų balsas būtų išgirstas ir jų poreikius būtų atsižvelgta. Žmonės su negalia turėtų būti įtraukti kaip visų prieinamumo patobulinimų vertintojai, bendradarbiai, bendradarbiai ir sertifikuotojai.

4.9. Skatinimas ir geriausia praktika

Skatinti geriausią prieinamo kultūros paveldo praktiką teikiant apdovanojimus, leidinius ir kitus pripažinimo būdus.

Apibendrinant galima teigti, kad norint pasiekti socialinę įtrauktį, būtina užtikrinti bendruomeniškumo jausmą, visiems prieinamą neformalų švietimą ir mokymąsi visą

gyvenimą. Projektas AccessCULT suteikia politikos formuotojams ir sistemoms reikalingus įrankius ir rekomendacijas, kaip pagerinti prieinamumą ir pašalinti kliūtis žmonėms su negalia kultūros paveldo institucijose. Įgyvendinus šias rekomendacijas, kultūros paveldo institucijos taps labiau prieinamos, o tai leis visiems patirti įtraukesnę ir malonesnę patirtį.

5. O6/A4 - FINANSAVIMO ŠALTINIŲ IR ĮGYVENDINIMO GALIMYBIŲ BŪSIMOMS VEIKLOMS KATALOGAS

Projektu „AccessCULT“ siekiama pagerinti žmonių su negalia prieigą prie kultūros paveldo ir prieigos poreikius. Projekte pripažįstamas didelis turizmo rinkos potencialas ir socialinė atsakomybė užtikrinant, kad kiekvienas galėtų mėgautis kultūros paveldu. Šiame finansavimo šaltinių ir įgyvendinimo galimybių kataloge pateikiamos galimos finansavimo galimybės AccessCULT partnerystei tęsti bei pastangos siekiant tvarumo ir maksimalaus gautų rezultatų panaudojimo.

Galimi ateities finansavimo šaltiniai:

5.1. Europos Sąjungos (ES) finansavimo programos

ES teikia įvairias finansavimo programas, tokias kaip programa Erasmus+, programa „Europos horizontas“, Europos socialinis fondas, kurios remia projektus, susijusius su prieinamumu, kultūra ir švietimu. „AccessCULT“ partnerystė gali sustiprinti šias programas, kad užsitikrintų tolesnių veiksmų finansavimą.

5.2. Nacionalinis ir vietos valdžios finansavimas

Nacionalinės ir vietos valdžios institucijos gali turėti finansavimo programas, kurios remia prieinamumą ir kultūros paveldą. Partnerystė gali užtikrinti šias finansavimo galimybes ir teikti paraiškas dėl tolesnių veiksmų.

5.3. Privatūs fondai ir žmonių socialinės atsakomybės programos

Privatūs fondai ir korporacijos dažnai turi finansavimo galimybių, kurios remia socialinės atsakomybės iniciatyvas, įskaitant prieinamumą ir kultūros paveldą. Partnerystė gali įtraukti šias organizacijas ir kreiptis dėl finansavimo galimybių, atitinkančių AccessCULT projekto tikslus.

5.4. Sutelktinis finansavimas

Sutelktinis finansavimas yra populiarus būdas pritraukti lėšų projektams. Partnerystė gali sukurti sutelktinio finansavimo kampaniją, siekdama surinkti lėšų konkrečioms tolesnėms veikloms.

5.5. Parama

Partnerystė gali ieškoti rėmimo galimybių iš įmonių ar organizacijų, kurios dalijasi panašiomis vertybėmis ir tikslais.



Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union



KAS MES ESAME

